Contributed by Daniel Tanuro
woensdag, 14 april 2004 -

De biosfeer, die wonderlijke en kwetsbare laag tussen de aarde en de ruimte, wordt sinds tweehonderd jaar aangetast op een nooit eerder geziene manier. De biodiversiteit kalft af aan een ritme van 27.000 soorten per jaar - 74 per dag, 3 per uur. Aan die snelheid zal 20% van de vermoedelijk dertig miljoen dierlijke en plantaardige soorten verdwijnen binnen enkele decennia. Het gaat hier om een uitstervingsgolf zonder voorgaande sinds de verdwijning van de dinosauriërs, zowat 65 miljoen jaar geleden - maar het is de mensheid die ervoor verantwoordelijk is, en niet de val van een meteoriet.

Dat verlies is catastrofaal, want de aanpassingscapaciteit van levende organismen hangt af van de diversiteit van het genetisch patrimonium. Laat dat argument u koud? Hier komt een ander: onze voeding berust voor 80% op de teelt van een goede 20 soorten planten. Indien de biodiversiteit vernietigd wordt riskeren we een deel van de 75.000 soorten te verliezen die we vandaag bijna niet telen maar waarvan we vandaag wel al weten dat ze ons nog van pas zullen komen. Ze zouden ziektes kunnen genezen, onze voeding kunnen verbeteren en als voe-dingsalternatieven kunnen dienen in gewijzigde klimatologische omstandigheden.

Nu we het toch over het klimaat hebben! Zelfs Bush durft niet langer te ontkennen dat de huidige klimaatsverandering essentieel het gevolg is van de opeenhoping van broeikasgassen die voortkomen uit het gebruik van fossiele brandstoffen. De concentratie van CO2 in de atmosfeer is sinds 1750 met 30% toegenomen, die van methaan met 145%, die van nitraatoxide met 15%. De opwarming van de aarde bedroeg gemiddeld 0,6°C in de loop van de twintigste eeuw. Verwaarloosbaar? Het gaat hier om de belangrijkste en snelste temperatuurverandering sinds 10.000 jaar. Ze veroorzaakte een stijging van 10 tot 25 centimeter van het zeeniveau en het afsmelten van 40% van het arctische ijs.

En die tendens versnelt nog! Bij gebrek aan drastische maatregelen voorziet het "Intergovernmental Panel on Climate Change" (IPCC) een stijging van 1,4 tot 5,8 °C tijdens de 21ste eeuw. Het klimaat is wat we een "complex chaotisch systeem" noemen, wat betekent dat een kleine oorzaak enorme gevolgen kan hebben. Op nauwelijks twee, drie eeuwen zou een stijging van 3°C boven Groenland al het ijs van die regio doen smelten en het niveau van de oceanen 6 meter doen stijgen. "Vele tientallen miljoenen mensen zullen de kustvlaktes en de delta's moeten verlaten in de periode van nu tot 2100", volgens het IPCC. De opwarming zal gepaard gaan met een verergering van droogtes en stormen, met een geografische uitbreiding van bepaalde ziektes (b.v. malaria) en, hoogstwaarschijnlijk, met een vermindering van de gemiddelde landbouwopbrengsten.

We zouden de opsomming nog verder kunnen zetten: chemische producten, verzuring en erosie van de bodem, eutrofisering van de wateren, de ozonlaag, genetische manipulatie, gezondheidsproblemen door het milieu enzovoort. We zullen helaas nog de gelegenheid hebben om erop terug te komen. Want vandaag willen we ter inhuldiging van deze nieuwe rubriek een andere boodschap meegeven aan de lezer: het is de hoogste tijd dat de linkerzijde zich eindelijk zorgen gaat maken over de ecologische kwestie. Ecologie moet ze spontaan in haar discours, haar activiteit en haar programma integreren.

De ecologische crisis is een enorme crisis. Het is geen crisis van de natuur, maar een crisis van de maatschappij. Het kapitalisme houdt geen rekening met de natuur, waarvan de mensheid deel uitmaakt: door de natuur te verminken, verminkt het ons, door de natuur te exploiteren, exploiteert het ons. Dat is de naakte waarheid. Die crisis kan maar opgelost worden door de logica van de winst op te geven. Dat is wat de groene partijen niet konden noch wilden inzien, en het is de fundamentele reden voor hun debacle, in Vlaanderen, in Wallonië, en elders. Het is niet het "leven op aarde" dat bedreigd is (bacteriën zullen er altijd in slagen te overleven): wij zijn het die bedreigd zijn! Tegenover de enorme ecologische dreiging zullen lobbywerk in de gangen van de macht, internationale conferenties of medebeheer in een regering enkel maar "peanuts" opleveren. Het bewijs hiervan wordt geleverd door twee recente gebeurtenissen: de overwinning van de chemische

industrie tegen het Europees reglement "REACH" enerzijds, het op de helling zetten van het Kyotoprotocol onder druk van de VS, Rusland en... sommige ondertekenaars, anderzijds.

We hebben nood aan een ecologisch antwoord dat 100% links georiënteerd is, internationalistisch, gericht op de sociale mobilisaties en in staat linken te maken binnen de arbeidersbeweging. De commodificatie van de menselijke arbeidskracht is maar één uiting van de commodificatie van natuurlijke rijkdommen: dat is het uitgangspunt van het werk dat we moeten aanvatten. Karl Marx had de ecologische impasse van de warenproductie begrepen, Engels kloeg al de ideologie aan van de "beheersing van de natuur". Het is een understatement te stellen dat deze materie later onderschat werd. De ecologieresolutie van de Vierde Internationale is een eerste stap. Via deze rubriek, via de analyses op onze website en publieke activiteiten willen we ertoe bijdragen verder te gaan. Om hieraan mee te werken, kun je contact opnemen met de auteur via de redactie.